

יום ב', י"ב בניסן תשס"ב (25 במרץ)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

מדור "שואלים ודורשים" [המשך]:

המצווה לספר ביציאת מצרים בליל פסח –

וכדי לזכור בכל יום ולילה את יציאת מצרים, אנו מוסיפים בתפילת 'קריאת שמע' את פרשת 'ויאמר', שנאמר בה: **"אני ה' אלוהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלוהים, אני ה'."** אלא שיש כמה הבדלים בין המצווה שבכל יום למצווה בליל ט"ו בניסן, ליל הסדר. ראשית, כדי לקיים את המצווה שבכל יום, די בהזכרה בלבד, ואילו בליל ט"ו בניסן, המצווה לספר בהרחבה את מעשה יציאת מצרים. בנוסף לכך, בליל ט"ו בניסן, המצווה היא לספר כשהמצה והמרור מונחים לפנינו. ועוד, שבלייל פסח, המצווה היא לספר בדרך של שאלה ותשובה. ומצוות זכירת יציאת מצרים שבכל יום נשים פטורות, ואילו במצווה לספר ביציאת מצרים בליל ט"ו בניסן, נשים חייבות.

ככלל, צריך לדעת שיציאת מצרים היא יסוד אמונת ישראל, שאז נתגלתה לראשונה השגחתו של הקב"ה בעולם לפני עם שלם באותות ובמופתים גדולים, ונתברר כי בחר בישראל להיות עמו, שמגלה דברו בעולם. ולכן, כל השבתות והחגים הם זכר ליציאת מצרים, כפי שאנו אומרים בתפילה ובקידוש. ומכאן המצווה המיוחדת לספר ביציאת מצרים בליל הסדר מתבסס היסוד האיתן של האמונה, וניתנת משמעות לכל ההזכרות הקצרות של יציאת מצרים במשך השנה.

המצווה לפתוח את הסדר בשאלה –

מצווה לספר ביציאת מצרים בדרך של שאלה ותשובה, שנאמר [דברים ו' 20-22] **"כי ישאלך בנך מחר לאמור ... ואמרת לבנך עבדים היינו לפרעה במצרים"** ... ועוד נאמר [שמות י"ג 14] **"והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת? ואמרת אליו בחוזק יד הוציאנו ה' ממצרים."**

ע"י השאלה, הלב והמוח נפתחים לקבלת התשובה, וכיוון שהמסר שאבו צריכים להעביר בליל הסדר חשוב ויסודי, נצטוונו לעשות זאת בצורה הטובה ביותר – על ידי שאלה ותשובה.

זהו הטעם הבסיסי למצוות המיוחדות של ליל הסדר – אכילת מצה, קרבו פסח ומרור – כדי לעורר את הילדים לשאול, **"מה נשתנה?"** ועוד תיקנו חכמים לשנות בכמה דברים מן ההרגלים הקבועים, כדי לעורר יותר את הילדיף לתמוה ולשאול. תחילה מחלקים להם אגוזים וקליות, וע"י כך הם מבינים שזהו לילה חגיגי ומיוחד. אחרי הקידוש תיקנו ליטול ידיים ולאכול כרפס טבול במשקה, מה שלא עושים בכל השנה. ולא זו בלבד, אלא שאח"כ במקום להתחיל בסעודה מוזגים את הכוס השניה (!), ומפנים את הקערה והמצות מן השלחן – וכל זה כדי לעורר את הילדים להבין כי לילה מיוחד הוא הלילה הזה, ויתעניינו באמת במשמעותו, וישאלו מעומק לבם **"מה נשתנה?"**

אפשר אולי לומר, **כי בתוך שאלת "מה נשתנה?" מקופלת שאלה גדולה ונוראה על כל עניינו של עם ישראל, שמדוע נשתנה מכל העמים – באמונתו, במצוותיו, ביסוריו, בהישגיו הרוחניים, בגלותו ובגאולתו?** זו שאלה שאי אפשר לענות עליה תשובה שלמה, ורק ע"י התבוננות ביציאת מצרים ובבחירת ישראל נבין כי זהו עניין אלוהי, שחלקו ביכולתנו להבין, וכולו לעולם לא נבין. וכך השאלה הזאת דוחפת אותנו מעלה מעלה, להבנה יותר עמוקה ויותר גבוהה עד אין סוף. אולי לכן הורתה התורה לעסוק בליילפסח בסיפור יציאת מצרים וסגולת ישראל בדרך של שאלה ותשובה, **כי בסיסו**

"...ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע." [ירמיה ל' 7]

יום נעים ושמח, בציפיה לישועה בחודש הגאולה!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של **כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם** בתוך שאר חולי ישראל

יום ב', י"ב בניסן תשס"ב (25 במרץ)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

הרעיוני של עם ישראל מונח בשאלה. ובלא העברת התורה והסיפור לילדים, לא יתעוררו שאלות חדשות, ולא נוכל להמשיך ולהתעלות.
{ההמשך, בע"ה, מחר} [פניני הלכה – פסח]

"...ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע." [ירמיה ל' 7]

יום נעים ושמח, בציפיה לישועה בחודש הגאולה!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של **כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם** בתוך שאר חולי ישראל